

REDESIGN AV JEANS

En studie i hvordan ressurser kan utnyttes - med mål om å fremme tilknytning til ting og skape bevissthet rundt forbruk

Deepa Veronica Andersen

Master i estetiske fag: Fagdidaktikk, kunst og design

OsloMet - storbyuniversitetet

Fakultet for teknologi, kunst og design

Institutt for estetiske fag

2020

Masteroppgave ved institutt for estetiske fag
Fagdidaktikk, kunst og design
2020

Redesign av jeans
En studie i hvordan ressurser kan utnyttes - med mål om å
fremme tilknytning til ting og skape bevissthet rundt forbruk

Deepa Veronica Andersen
Kandidatnummer: 19

OsloMet - storbyuniversitetet
Fakultet for teknologi, kunst og design
<https://oda.hioa.no/nb/>

Forord

Helt siden jeg var liten har det vært viktig for meg å samle på ting jeg en dag kan få bruk for. Dette har kommet til syne gjennom mitt skapende arbeid. Her har jeg hatt fokus på å finne løsninger for å benytte gamle materialer i nye prosjekter. Resultatet har variert, ofte til det bedre, andre ganger til det verre. Motivasjonen for å benytte disse materialene har også vært i endring. Til å starte med handlet det mest om hva som var tilgjengelig og billig. I de senere årene har jeg blitt mer opptatt av ressursutnyttelse og egne valg knyttet til forbruk.

I 2014 skrev jeg min bacheloroppgave som omhandlet redesign av herreskjorter. Ved å dykke ned i denne tematikken åpnet det øynene mine for det enorme forbruket vi står ovenfor, og kanskje også mitt eget overforbruk. Selv om jeg tok vare på det meste, hadde jeg ikke et lavere forbruk av nye varer. Etter endt bachelorløp reiste jeg tre måneder til India. Her opplevde jeg at innbyggerne viste takknemlighet for det de hadde, fremfor å være misfornøyde på grunn av ting de ikke har. Dette så jeg som en kontrast til hvordan jeg selv var styrt av et evig jag etter nye ting, i et forsøk på å tilfredsstille et behov som sjelden eller aldri vil bli mettet. Mitt møte med Indias lokalbefolkning fikk meg til å reflektere rundt muligheter for å få Vestens forbrukersamfunn til å verdsette det de har i større grad.

Tilbake i Oslo startet jeg å arbeide på Fretex. Her fikk jeg innblikk i de store mengdene med tekstiler hovedstadens innbyggere kvitter seg med daglig. Jeg innså at vi ved å rette fokuset på gjenbruk ikke engang er i nærheten av å løse samtidens miljøproblematikk knyttet til konsum. Å kjøpe brukt eller levere fra seg uønskede plagg vil ha liten påvirkning på problemet dersom man ikke reduserer eget forbruk av nye varer. For at det skal skje en endring kan det være avgjørende at den enkelte verdsetter tingene man omgir seg med i større grad. De siste årene har jeg derfor handlet så mye som mulig brukt, samt hatt flere lengre perioder hvor jeg har hatt som mål å ikke kjøpe noe som helst. Dette har tvunget meg til å se etter andre løsninger for å dekke mine behov, og det har også bidratt til en varig endring i mitt daglige forbruksmønster.

Sammendrag

Denne masteroppgaven er skrevet med den hensikt å belyse at det kan være problematisk å se redesign som en rask og enkel måte å skaffe noe nytt. Den praktiske undersøkelsen har derfor fokus på å finne muligheter for å lage solide og varige produkter av brukt elastoff, med mål om å beholde dem lenge. Arbeidet springer ut fra denne problemstillingen:

Hvordan kan jeg som forbruker utnytte brukt jeansmateriale som en ressurs i arbeid med redesign? Målet med arbeidet er å fremme tilknytning til ting og skape bevissthet rundt forbruk.

Undersøkelsen er praksisledet, hvor jeg støtter meg til Hazel Smith og Roger Dean sin modell *The iterative cyclic web*. Her åpner de for å trekke inn teoretiske perspektiver for å lettere kunne lede arbeidet fremover. Jeg har satt meg selv i rollen som forbruker og benytter Donald Schön sine teorier rundt refleksjon i praksis for å bli bevisst egen prosess i større grad. Arbeidet har også vært preget av en hermeneutisk tankegang, hvor min forståelse i lys av praktisk utforskning og teoretiske refleksjoner har endret seg underveis.

Det teoretiske grunnlaget har vært viktig for å plassere det praktiske arbeidet inn i et større perspektiv. Det blir derfor presentert teori som omhandler håndverket, eksempelvis Richard Sennet om håndverkeren og Mikkel B. Tin om tradisjonshåndverk. Videre legges det frem teorier som omhandler faktorer som kan være avgjørende for å oppnå tilknytning til ting og skape bevissthet rundt forbruk. Her har blant annet Glenn Adamson, Jonathan Chapman, Arne Johan Vetlesen og Sacha Kagan sine refleksjoner, samt artikler basert på Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) sine funn vært nyttige.

Aktører som Eva Kittelsen, Maja Stabel og JF Curated trekker frem viktigheten av å verdsette ting, noe de viser gjennom å reparere, redesigne og selge produkter som er ment for å vare lenge. Denne tankegangen har inspirert mitt praktiske arbeid. Med utgangspunkt i avhendede tekstiler ønsker jeg å sette fokus på å utøve et håndverk med omtanke. Jeg vil gi materialene ny verdi gjennom å utføre et solidt arbeid, basert på at tiden som legges ned og handlingene som blir utført er verdifulle ressurser i seg selv. Tanker rundt prosessen er delt fortløpende via Instagramkontoen Strykdesign, i et forsøk på å gjøre undersøkelsen tilgjengelig for forbrukere flest.

Arbeidet med *forundersøkelsen* har som formål å bli kjent med materialet og undersøke egnet bruksområde og teknikk. Her benyttet jeg mønsterkonstruksjon i arbeidet med å lage et forkle. Utforming av en turbukse ble gjort ved å justere størrelse og bruke elementer fra en jeans om igjen. Tekstilet ble også satt inn med bivoks i et forsøk på å utvide materialets egenskaper, slik at buksen skulle egne seg bedre på tur. Jeg lagde furoshiki og kaffefilter med mål om å finne løsninger for å erstatte engangsprodukter og i arbeidet med et bærenett fant jeg en metode for å klippe jeans i remser og lage snor som deretter kan brukes i arbeid med knyteteknikk. Denne metoden la grunnlag for det videre arbeidet.

I *undersøkelsen* var målet å finne muligheter for å benytte jeanssnor i ulike produkter. Ved å lage et planteoppheng ble det sett på jeanssnorens egnethet i mønsterbasert makramé. Snorens tålegrense når det kommer til vekt ble deretter testet i arbeidet med å lage en hengestol. Knyteteknikkens formende egenskaper ble undersøkt videre i arbeid med en kjole, hvor fokuset var å vise jeansmaterialet i en sofistikert setting.

Å lage jeanssnor, som deretter kan benyttes i arbeid med knyteteknikk ser jeg som en god metode for ressursutnyttelse. Her står man fritt til å benytte tekstiler av ulik kvalitet uten at dette spiller negativt inn på resultatet. Samtidig er arbeidet preget av gjentakende handlinger som gjør det enkelt å utføre for en nybegynner. En negativ faktor kan derimot være at det er svært tidkrevende og man må være villig til å forplikte seg til en langvarig prosess. Dersom man ønsker å kun benytte ødelagte tekstiler kan det også være utfordrende som privatperson å få tak i nok materialer. Det praktiske arbeidet viste at det kan være problematisk å vurdere ressursutnyttelsen ved å se på det fysiske resultatet isolert og jeg konkluderer med at redesign handler om mye mer enn materiale og teknikk. Møtet med håndverksprosessen har gitt meg økt forståelse for hvordan ting henger sammen, noe som gjør at jeg verdsetter materialer og ting i større grad. Ved å bruke god tid og være engasjert i arbeidet har dette ført til en nær relasjon mellom meg og mine produkter. Med dette ser jeg redesign som et verktøy for holdningsarbeid på lik linje som jeg ser det som en praktisk aktivitet knyttet til et produkt.

Abstract

This master's assignment is written to try and highlight the possible fallacies in viewing redesign as a quick and easy solution to making something new. The practical research is therefore focused on the possibilities in making sturdy and durable products from used jeans textiles, in order to keep using them longer. The assignment originates from the following research question: *How can I, the consumer, utilize used jeans textiles as a resource in redesign work? The goal is to promote the attachment to things and create an awareness of consumption.*

The research is practice-driven, and the model *The iterative cyclic web* by Hazel Smith and Roger Dean is used as support. They make it possible to draw in theoretic perspectives to lead my work forward. With myself in the role of the consumer, I use Donald Schön's theories on *the reflective practitioner* to become conscious of my own process to a greater degree. A hermeneutic approach has characterized the work, whereas my understanding, through practical exploration and theoretical reflection, has changed underway.

A theoretical foundation has been important to place the practical work in a wider perspective. Therefore, theory will be presented around crafts, including Richard Sennet on the craftsman, and Mikkel B. Tin on traditional crafts. Further, I will present theory that highlights ways to create an attachment to things and to heighten awareness of consumption. Reflections by Glen Adamson, Jonathan Chapman, Arne Johan Vetlesen and Sacha Kagan, among others; plus, articles based in findings by the Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) have been helpful.

People such as Eva Kittelsen, Maja Stabel and JF Curated state the importance of appreciating things, which they show through the repair, redesign and sale of products meant to last longer. This mindset has inspired my practical work. With used textiles as my starting point, I want to create focus around executing crafts with thoughtfulness. I want to give the materials renewed value with thorough work, considering the time spent and the act of crafting valuable resources in themselves. My own thoughts during this process are shared on the Instagram account Strykdesign to make this research accessible to more people.

The purpose of the preliminary research has been to become familiar with the materials and to explore techniques and applications. Here I used pattern construction to make an apron. A pair of hiking pants were created through resizing and reusing existing elements of a pair of jeans. The textiles of the hiking pants were also coated in a layer of beeswax to make it more resistant to the outdoors. I made a furoshiki and coffee filters in an attempt to find replacements for single-use products, and in creating a tote bag I found a method to cut jeans into strips which were then sowed into jeans twine to be used in knots and ropework. This method formed the baseline for my further work.

In the further research the purpose was to explore the possibilities in using jeans twine in different products. By making a plant hanger I tested the suitability of the twine in pattern-based macramé. The twine's ability to support weight was further tested through making a hanging chair. The shaping properties of the knot and ropework techniques were examined in the making of a dress, where the focus was to show the jeans materials in a sophisticated setting.

I consider making jeans twine which can be used in knots and ropework a good method for resource efficiency. One is free to use textiles of varying quality without it being a detriment to the result. The work also consists of repetitive actions which make it easy to perform even for a beginner. A negative factor could be that it is very time consuming, and a certain commitment to the long process is necessary. If one only wants to use damaged textiles it can be challenging for the regular consumer to acquire the amount of material one would need. The practical work showed me that it can be problematic to assess the resource utilisation by looking at just the final product itself, and my conclusion is that redesign has much more to it than just materials and technique. In facing the crafting processes, I have gained a better understanding as to how things work, increasing my appreciation for things and materials further. Spending enough time and effort has led to a close attachment between myself and my products. I therefore now see redesign just as much as a tool for household work as a practical activity tied to a product.

Sender en stor takk til de involverte i prosjektet:

Lillegerd Hansen og Sissel Gunnerød, dere har bidratt med solide tilbakemeldinger og god veiledning underveis.

Kjære medstudenter, det har vært godt å ha dere som sparringspartnere i en hektisk tid.

Fretex, ved å bidra med materialer til prosjektet har dere åpnet for muligheter innenfor det praktiske arbeidet.

Mine venner, dere stiller alltid opp når jeg har behov for å rense hodet og ta en pust i bakken.

Engasjerte aktører, jeg inspireres av å se hva dere får til.

Birk William Hynne og Daniel Wood Albriksen, dere har vært flotte modeller og behjelpelig i bildetakingsprosessen.

Emma Blomberg, veldig glad for at du ville ta produktbilder av sluttresultatene i *undersøkelsen*.

Innholdsfortegnelse

1. Introduksjon	1
Problemområde	1
Problemstilling	4
Begrepsforståelse	5
(Re)Design	5
Verdi	8
Kvalitet	9
Fagdidaktiske perspektiver	10
Plassering i fagfeltet	11
Digital formidling	13
Praktisk estetisk arbeid	14
Valg av materiale	14
2. Metode	18
Praksisledet forskning	18
Kunnskap og refleksjon	20
Hermeneutisk tilnærming	21

3. Aktuell teori	26
Håndverk	26
Håndverkeren	26
Tradisjonshåndverk	27
Kroppslig erfaring	28
Tilknytning til ting	28
Materiell forståelse	28
Relasjon og samhandling	29
Bevissthet rundt forbruk	30
Bærekraftig utvikling	30
Forbrukerkultur	31
Ansvar for endring	32
4. Inspirasjon for eget arbeid	33
Eva Kittelsen	33
Kintsugi	35
Maja Stabel	35
JF Curated	37

5. Forundersøkelsen	39
Bærenett	39
Furoshiki	44
Kaffefilter	46
Forkle	49
Turbukse	52
Oppsummering	56
6. Undersøkelsen	57
Planteoppheng	57
Hengestol	61
Kjole	67
Oppsummering	74
7. Drøfting	76

Utnyttelse av ressurser	76
Kjennskap til håndverksteknikk	76
Tid som en ressurs	78
Ressurseffektiv design	79
Tilknytning til ting	80
Å verdsette og respektere materialer	80
Engasjement, relasjonsbygging og forpliktelse	81
Resultatets kvalitet	82
Bevissthet rundt forbruk	83
Forståelse for sammenhenger	83
Holdningsendring	87
8. Avslutning	88
Konklusjon	88
Veien videre	88
Kildehenvisning	89
Figurliste	95

Full oppgavetekst vil bli tilgjengelig når det åpnes for deling etter sensur.